Γ’ Κυριακή των Νηστειών, Σταυροπροσκυνήσεως: Ομιλία εις τον Τίμιο και Ζωοποιό Σταυρό (Αγ. Γρηγόριος Παλαμάς)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 16 Μαρτίου, 2012

Μικρή περίληψη ομιλίας 11: Εις τον Τίμιον Σταυρόν, την Κυριακήν της Σταυροπροσκυνήσεως. Την ημέραν αυτήν εορτάζεται ο Σταυρός προ του Σταυρού· αυτή είναι προτύπωσις της πραγματικής εορτής του Σταύρου, κατά την 14 Σεπτεμβρίου, και το εορταζόμενον γεγονός είναι προτύπωσις του Σταύρου του Χριστου. Ο Σταυρός είναι αιώνιον φαινόμενον και κανείς ποτέ δεν συνεφιλιώθη με τον Θεόν χωρίς την δύναμιν του Σταύρου. Διότι ο Σταυρός του υπήρχε πάντοτε ως προτύπωσις και προαγγελία του Σταύρου του Κυρίου. Προϋπήρχεν αναμέσον των προπατόρων, ενεργών εις αυτούς το μυστήριον του Σταυρού. Το μυστήριον του Σταυρού είναι διπλούν, σημαίνον πρώτον μεν φυγήν ημών από τον κόσμον, δεύτερον δε φυγήν των παθών από ημάς· το πρώτον είναι σταύρωσις του κόσμου δι' ημάς, ήτοι η πραξις, το δεύτερον είναι σταύρωσις ημών δια τον κόσμον, ήτοι η θεωρία.

(απόσπασμα της ομιλίας) ... ο ίδιος ο Κύριος, για τον οποίο και δια του οποίου έγιναν τα πάντα, δεν έλεγε πριν από τον Σταυρό, «όποιος δεν παίρνει τον σταυρό του για να με ακολουθήση, δεν είναι άξιός μου» (Ματθ. 10, 38); Βλέπετε ότι και πριν εμπηχθή, ο Σταυρός ήταν που έσωζε; Αλλά και όταν ο Κύριος προέλεγε καθαρά στους μαθητάς το πάθος του και τον θάνατο δια του Σταυρού, ο δε Πέτρος μη υποφέροντας να τ' ακούση και γνωρίζοντας ότι αυτός έχει εξουσία τον παρακαλούσε, «έλεος σ' εσένα, Κύριε, δεν θα σου συμβή τούτο» (Ματθ. 16, 22), αυτόν μεν ο Κύριος τον επετίμησε, διότι στο θέμα τούτο συλλογιζόταν ανθρωπίνως και όχι θείως· αφού δε προσκάλεσε τον όχλο μαζί με τους μαθητάς του τους είπε· «όποιος θέλει να έλθη οπίσω μου, ας απαρνηθή τον εαυτό του, ας σήκωση τον σταυρό του και ας με ακολουθήση· διότι όποιος θέλει να σώση την ψυχή του, θα την χάση, όποιος δε χάση την ψυχή εξ αιτίας εμού και του ευαγγελίου, αυτός θα την σώση» (Ματθ. 16, 25).

Προσκαλεί βέβαια και τον όχλο μαζί με τους μαθητάς και τότε διαμαρτύρεται και παραγγέλλει αυτά τα μεγάλα και υπερφυή φρονήματα, τα πραγματικά όχι ανθρώπινα αλλά θεία, για να δείξη ότι **δεν απαιτεί αυτές τις προσπάθειες μόνο από τους εκλεκτούς μαθητάς, αλλά και από κάθε άνθρωπο που πιστεύει σ' αυτόν** . Ν' ακολουθή τον Χριστό σημαίνει **να ζη κατά το ευαγγέλιό του** παρουσιάζοντας κάθε αρετή και ευσέβεια. Ν' απαρνήται τον εαυτό του αυτός που θέλει ν' ακολουθήση και να σηκώνη τον σταυρό του, σημαίνει να μη λυπήται τον εαυτό του όταν το

απαιτή ο καιρός, αλλά **να είναι έτοιμος για τον ατιμωτικό θάνατο υπέρ της αρετής και της αληθείας των θείων δογμάτων**. Τούτο δε, το ν' αρνηθή κανείς τον εαυτό του και να παραδοθή σ' έσχατη ατιμία και θάνατο, αν και είναι μέγα και υπερφυές, δεν είναι παράλογο· διότι οι βασιλείς της γης δεν θα εδέχονταν ποτέ, όταν μάλιστα μεταβαίνουν σε πόλεμο, να τους ακολουθήσουν άνθρωποι που δεν είναι έτοιμοι να πεθάνουν γι' αυτούς. Πού λοιπόν είναι το αξιοθαύμαστο, εάν και ο βασιλεύς των ουρανών, αφού επεδήμησε στη γη κατά την επαγγελία του, τέτοιους ακολούθους ζητεί προς αντιμετώπισι του κοινού εχθρού του γένους; Αλλά οι μεν βασιλείς της γης δεν μπορούν να αναζωώσουν τους φονευθέντας στον πόλεμο ούτε ν' ανταποδώσουν κάτι ταιριαστό στους πρωταγωνιστάς από αυτούς· τί θα μπορούσε τάχα να λάβη από αυτούς κάποιος που δεν ζη πλέον; Αλλά και γι' αυτούς, αν ο θάνατος είναι υπέρ ευσεβών, **η ελπίς είναι στον Κύριο**· έτσι δε **ο Κύριος ανταποδίδει ζωή αιώνια σ' αυτούς που επρωτοστάτησαν στο να τον ακολουθούν**.

Και οι μεν βασιλείς της γης ζητούν από τους ακολούθους των να είναι έτοιμοι προς θάνατο, ο δε Κύριος **τον μεν εαυτό του έδωσε σε θάνατο υπέρ ημών, σ' εμάς δε παραγγέλλει να είμαστε έτοιμοι για θάνατο όχι υπέρ αυτού αλλά υπέρ ημών των ιδίων. Και δεικνύοντας τούτο, ότι ο θάνατος είναι υπέρ των εαυτών μας, προσθέτει,** «όποιος θέλει να σώση την ψυχή του θα την χάση και όποιος την χάση εξ αιτίας εμού και του ευαγγελίου, αυτός θα την σώση» (Μάρκ. 8, 35). Τί σημαίνει τούτο, όποιος θέλη να την σώση, θα την χάση, και όποιος θα την χάση, θα την σώση; **Διπλός είναι ο άνθρωπος, ο εκτός, δηλαδή το σώμα, και ο εντός μας, δηλαδή η ψυχή**. Όταν λοιπόν ο εκτός από εμάς άνθρωπος παραδώση τον εαυτό του στον θάνατο, χάνει την ψυχή του που χωρίζεται από αυτόν· αυτός λοιπόν που την έχασε έτσι υπέρ του Χριστού και του ευαγγελίου, πραγματικά θα την σώση και θα την κερδίση, προξενώντας σ' αυτήν ζωή ουράνια και αιώνια και παραλαμβάνοντάς την κατά την ανάστασι σ' αυτήν την κατάστασι, ενώ δι' αυτής θα φανή και αυτός ουράνιος και αιώνιος, ακόμη και στο σώμα. Ο φιλόζωος όμως που δεν είναι έτσι έτοιμος να χάση τη ζωή, **διότι αγαπά τον πρόσκαιρο τούτον αιώνα και τα πράγματα του αιώνος τούτου**, θα ζημιώση την ψυχή του στερώντας την την πραγματική ζωή και θα την χάση, παραδίδοντάς την, αλλοίμονο, στην αιώνια κόλασι μαζί του. Αυτόν θρηνώντας κατά κάποιον τρόπο και ο πανοικτίρμων Δεσπότης και δεικνύοντας το μέγεθος του δεινού, λέγει,«τί θα ωφελήση τον άνθρωπο, αν κερδίση όλον τον κόσμο, αλλά χάση την ψυχή του; Ή τί μπορεί να δώση ο άνθρωπος αντάλλαγμα για την ψυχή του;» (Μάρκ. 8, 36). Διότι δεν πρόκειται να κατεβή μαζί του η δόξα του ούτε τίποτε άλλο από αυτά που φαίνονται πολύτιμα και τερπνά στον αιώνα τούτο, τα οποία προέκρινε από τον σωτηριώδη θάνατο. Τί δε μεταξύ αυτών θα μπορούσε να ευρεθή αντάλλαγμα της λογικής ψυχής, της οποίας δεν είναι ισάξιος όλος αυτός ο κόσμος;

Εάν λοιπόν και τον κόσμο όλον ημπορούσε να κερδίση ένας άνθρωπος, αδελφοί,

τούτο δεν θα πρόσφερε σ' αυτόν κανένα όφελος, εφ' όσον θα έχανε την ψυχή του· πόσο είναι το κακό, αφού ο καθένας μόνο ελάχιστο πολλοστημόριο απ' αυτόν τον κόσμο μπορεί ν' αποκτήση, αν με την προσπάθεια για το ελάχιστο τούτο χάση την ψυχή του, μη επιθυμώντας να σήκωση τον τύπο και το λόγο του Σταυρού και ν' ακολουθήση τον δοτήρα της ζωής; Διότι σταυρός είναι και ο προσκυνητός τύπος και ο λόγος του τύπου τούτου.

Αλλ' επειδή προηγήθηκε ο λόγος και το μυστήριο αυτού του τύπου, κι' εμείς σήμερα θα εξηγήσωμε τούτο προηγουμένως προς την αγάπη σας. Μάλλον δε πριν από μας εξήγησε και τούτο ο Παύλος· ο Παύλος που καυχάται στον Σταυρό, που φρονεί ότι δεν γνωρίζει τίποτε έκτος από τον Κύριο Ιησού, κι' αυτόν εσταυρωμένον. Τί λέγει λοιπόν εκείνος; **Σταυρός είναι το να σταυρώσωμε την σάρκα μαζί με τα πάθη και τις επιθυμίες** (Γαλ. 5, 24). Νομίζετε ότι είπε τούτο μόνο για την **τρυφή** και τα **υπογάστρια**; Πώς τότε γράφει στους Κορινθίους ότι, «επειδή υπάρχουν έριδες ανάμεσά σας, είσθε ακόμη σαρκικοί και περιπατείτε κατά το ανθρώπινο φρόνημα» (Α' Κορ. 3, 3); Ώστε και αυτός που αγαπά **δόξα** ή **χρήματα**, ή απλώς **θέλει να επιβάλη το θέλημά του** και προσπαθεί έτσι να νικήση, είναι σαρκικός και περιπατεί κατά την σάρκα. Γι' αυτά ακριβώς δημιουργούνται και οι έριδες, όπως λέγει και ο Ιάκωβος ο Αδελφόθεος· «από πού προέρχονται οι μεταξύ σας πόλεμοι και μάχες; Δεν προέρχονται από εδώ, δηλαδή από τις ηδονές σας που αγωνίζονται μέσα στα μέλη σας; Αγωνίζεσθε αλλά δεν μπορείτε να επιτύχετε, μάχεσθε και πολεμείτε» (Ιακ. 4, 1). Τούτο λοιπόν είναι το να σταυρώση την σάρκα μαζί με τα πάθη και τις επιθυμίες, το **να καταστή ο άνθρωπος αδρανής προς κάθε τι που απαρέσκει στον Θεό**. Εάν δε και το σώμα τον ταλαιπωρή και τον στενοχωρή, πρέπει ο καθένας να το ανεβάζει εναγωνίως προς το ύψος του Σταυρού. Τί θέλω να ειπώ; Ο Κύριος, όταν ήλθε επί της γης, έζησε **βίον ακτήμονα**, και δεν έζησε μόνο, αλλά και εκήρυξε λέγοντας, «**όποιος δεν αποτάσσεται από όλα τα υπάρχοντά του, δεν μπορεί να είναι μαθητής μου**» (Λουκά 14. 33).

Αλλά κανείς, παρακαλώ, αδελφοί, ας μη δυσανασχετή, όταν ακούη που διακηρύσσομε ανόθευτο το θέλημα του Θεού, το αγαθό και ευάρεστο και τέλειο, μήτε να δυσαρεστηθή νομίζοντας δυσκολοκατόρθωτα τα παραγγέλματα· αλλά πρώτο μεν να αντιλαμβάνεται εκείνο, ότι η βασιλεία των ουρανών είναι βιαστή και βιασταί την αρπάζουν, και ν' ακούη του κορυφαίο των Αποστόλων του Χριστού Πέτρο, ότι «ο Χριστός έπαθε για χάρι μας, αφήνοντας σ' εμάς υπογραμμό, για ν' ακολουθήσωμε τα ίχνη του» (Α' Πέτρ. 2, 21). Έπειτα να συλλογίζεται επίσης και τούτο, ότι ο καθένας, αφού κατανοήση αληθινά πόσα οφείλει στον Δεσπότη, όταν δεν μπορή ν' ανταποδώση το παν, **το ένα μέρος να το προσφέρη με μετριοφροσύνη**, όσο μπορεί και προαιρείται, ως προς δε **το μέρος πάλι που ελλείπει να ταπεινώνεται** εμπρός του και ελκύοντας την συμπάθεια δια της ταπεινώσεως αυτού του είδους αναπληρώνει την έλλειψι. Εάν λοιπόν κανείς βλέπη τον λογισμό του να ορέγεται

πλούτο και πολυκτημοσύνη, ας γνωρίζη ότι **ο λογισμός αυτός είναι σαρκικός**, και γι' αυτό κινείται έτσι· αντιθέτως **ο προσηλωμένος στον Σταυρό δεν μπορεί να κινήται προς κάτι τέτοιο**. Είναι γι' αυτό ανάγκη να τον ανεβάσωμε τον λογισμό στο ύψος του Σταυρού, για να μη ρίψη ο ίδιος τον εαυτό του κάτω και χωρισθή από τον σταυρωθέντα σ' αυτόν Χριστό.

Πώς λοιπόν θ' αρχίση να τον ανεβάζη στο ύψος του Σταυρού; **Ελπίζοντας στον Χριστό**, τον χορηγό και τροφέα του σύμπαντος, **ας απόσχη από κάθε πόρο που προέρχεται από αδικία, το δε εισόδημα που έχει από δίκαιο πορισμό, χωρίς να προσκολλάται πολύ ούτε σ' αυτό, ας το χρησιμοποιή καλά, καθιστώντας όσο είναι δυνατό κοινωνούς σ' αυτό τους πτωχούς**. **Η εντολή διατάσσει ν' αρνήται κανείς το σώμα και να σηκώνη τον σταυρό του** · και το έχουν μεν το **σώμα** οι φίλοι του Θεού και ζώντες κατά τον Θεό, αλλά αν δεν είναι πολύ προσδεδεμένοι σ' αυτό, το χρησιμοποιούν ως **συνεργό στα αναγκαία**, **αν δε το καλέση ο καιρός, είναι έτοιμοι να το προδώσουν και αυτό** . Το ίδιο συμβαίνει και με τα **σωματικά κτήματα και μέσα**· ενεργώντας κανείς κατά τον ίδιο τρόπο, αν δεν μπορή να κάμη τίποτε μεγαλύτερο, καλώς και θεαρέστως πράττει. Βλέπει κανείς πάλι μέσα του να κινήται βιαιότερα **ο λογισμός της πορνείας**; Αυτός ας γνωρίζη ότι δεν έχει ακόμη σταυρώσει τον εαυτό του.**Πώς λοιπόν θα τον σταυρώση; Ας αποφεύγη τις περίεργες θέες των γυναικών, καθώς και τις αταίριαστες προς αυτές συνήθειες και τις άκαιρες συνομιλίες, ας μειώνη τις τροφές που ενισχύουν το πάθος, ας απέχη από την πολυποσία, από την οινοφλυγία, την αδηφαγία, την πολυϋπνία· ας αναμιγνύη την ταπεινοφροσύνη με αυτήν την αποχή των παθών, επικαλούμενος με συντριβή καρδίας τον Θεό κατά του πάθους**· τότε θα ειπή και αυτός, «είδα τον ασεβή να υπερυψώνεται και ν’ ανεβαίνη σαν οι κέδροι του Λιβάνου, και προσπέρασα δια της εγκρατείας, και δεν ήταν εκεί, και τον ανεζήτησα δια της προσευχής με ταπείνωσι, και δεν ευρέθηκε σε μένα ο τόπος του» (Ψαλμ. 36, 35 ε. ερμηνευτική απόδοσις).

Πάλι, ενοχλεί ο λογισμός της φιλοδοξίας; Εσύ στη σύγκλητο και στην συνεδρίασι να ενθυμήσαι την γι' αυτό συμβουλή του Κυρίου στα ευαγγέλια· **στις συνομιλίες να μη ζητής να υπερέχης των άλλων, τις αρετές, αν έχης, να τις ασκής μόνο στα κρυφά, αποβλέποντας μόνο προς τον Θεό και από αυτόν μόνο βλεπόμενος και ο Πατέρας σου που βλέπει στα κρυφά θα σου το ανταποδώση στα φανερά** (Ματθ. 6, 6). Εάν δε και μετά την αποκοπή κάθε πάθους πάλι σ' ενοχλή ο εσωτερικός λογισμός, να μη φοβηθής· διότι σου γίνεται πρόξενος στεφάνων, επειδή δεν πείθει με τις ενοχλήσεις του ούτε ενεργεί, αλλ' είναι κίνημα νεκρό, νικημένο από τον αγώνα σου κατά Θεόν.

Τέτοιος είναι ο λόγος του Σταυρού, ως τέτοιος δε, όχι μόνο στους προφήτες πριν συντελεσθή, αλλά και τώρα μετά την τέλεσί του, είναι **μυστήριο μέγα** και πραγματικά θείο. Πώς; Διότι **φαινομενικώς μεν παρουσιάζεται να προξενή**

ατίμωσι στον εαυτό του αυτός που εξευτελίζει τον εαυτό του και τον ταπεινώνει σε όλα, και πόνο και οδύνη αυτός που αποφεύγει τις σωματικές ηδονές, και αυτός που δίδει τα υπάρχοντα καθίσταται αίτιος πτωχείας στον εαυτό του· αλλά δια της δυνάμεως του Θεού αυτή η πτωχεία και η οδύνη και η ατιμία γέννα δόξα αιώνια και ηδονή ανέκφραστη και πλούτο ανεξάντλητο, τόσο στον παρόντα όσο και στον μέλλοντα εκείνον κόσμο. Εκείνους δε που δεν πιστεύουν σ' αυτόν και δεν επιδεικνύουν δι' έργων την πίστι ο Παύλος τους τοποθετεί δίπλα στους αφανιζομένους, και σ' αυτούς τους ειδωλολάτρες μάλιστα. Διότι λέγει, «κηρύσσομε Χριστόν εσταυρωμένο, που είναι στους Ιουδαίους μεν σκάνδαλο λόγω της απιστίας των προς το σωτηριώδες πάθος, στους Έλληνες δε μωρία, διότι δεν προτιμούν τίποτε άλλο εκτός από τα πρόσκαιρα λόγω της απιστίας προς τις θείες επαγγελίες οπωσδήποτε· σ' εμάς δε τους προσκεκλημένους Θεού δύναμις και Θεού σοφία» (Α’ Κορ. 1, 23).

Τούτο λοιπόν είναι η σοφία και δύναμις του Θεού, το να νικήση δι' ασθενείας, το να υψωθή δια ταπεινώσεως, το να πλουτήση δια πτώχειας. Όχι μόνο δε ο λόγος και το μυστήριο του Σταυρού, αλλά και ο τύπος είναι θείος και προσκυνητός, διότι είναι σφραγίς ιερά, σωστική και σεβαστή, αγιαστική και τελεστική των υπερφυών και απορρήτων αγαθών που ενεργήθηκαν στο γένος των ανθρώπων από τον Θεό, αναιρετική κατάρας και καταδίκης, καθαιρετική φθοράς και θανάτου, παρεκτική αϊδίου ζωής και ευλογίας, σωτηριώδες ξύλο, βασιλικό σκήπτρο, θείο τρόπαιο κατά ορατών και αοράτων εχθρών, έστω και αν οι οπαδοί των αιρετικών φρενοβλαβώς δυσαρεστούνται. Αυτοί οι τελευταίοι δεν επέτυχαν την αποστολική ευχή, ώστε να κατορθώσουν να καταλάβουν μαζί με όλους τους αγίους, τι είναι το πλάτος και το μήκος, το ύψος και το βάθος· ότι ο Σταυρός του Κυρίου παριστάνει όλη την οικονομία της σαρκικής παρουσίας και περικλείει όλο το κατ’ αυτήν μυστήριο, εκτείνεται προς όλα τα πέρατα και περιλαμβάνει όλα, τα άνω, τα κάτω, τα γύρω, τα ενδιάμεσα. Προβάλλοντας δε κάποια πρόφασι, για την οποία έπρεπε κι' αυτοί, αν είχαν νου, να τον προσκυνούν μαζί μας, αποτροπιάζονται το σύμβολο του βασιλέως της δόξης, το οποίο κι' ο ίδιος ο Κύριος ονομάζει φανερώς ύψος και δόξα του, όταν επρόκειτο ν' ανεβή σ' αυτό· κατά την μέλλουσα δε παρουσία κι' επιφάνειά του προαναγγέλλει ότι θα έλθη το σημείο τούτου του Υιού του ανθρώπου με πολλή δύναμι και δόξα.

Αλλά, λέγουν· **σ' αυτό προσηλωμένος επέθανε ο Χριστός και γι' αυτό δεν ανεχόμαστε να βλέπωμε το σχήμα και το ξύλο στο οποίο έχει θανατωθή.** Το δε εναντίον μας χρεώγραφο, που συντάχθηκε δια της παρακοής μας ως προς το ξύλο, με το άπλωμα του χεριού του προπάτορος, σε τί προσηλώθηκε και με τί πράγμα έφυγε από τη μέση και αφανίσθηκε κι' έτσι επανήλθαμε στην ευλογία από τον Θεό; Με τί δε ο Χριστός απέβαλε και απεμάκρυνε τελείως τις αρχές και τις εξουσίες των πνευμάτων της πονηρίας, οι οποίες επεβλήθηκαν στην φύσι μας από το ξύλο της παρακοής, και τις κατήσχυνε θριαμβευτικώς και έτσι εμείς ανακτήσαμε την ελευθερία; Με τί

ελύθηκε το μεσότοιχο και καταργήθηκε κι' εθανατώθηκε η προς τον Θεό έχθρα μας και δια μέσου τίνος συνδιαλλαγήκαμε με τον Θεό κι' εδιδαχθήκαμε την προς αυτόν ειρήνη; όχι στον Σταυρό και δια του Σταυρού; Ας ακούσουν τον απόστολο, που στους μεν Εφεσίους γράφει, «ο Χριστός είναι η ειρήνη σας, αυτός που έλυσε το μεσότοιχο του φραγμού, για να οικοδομήση μέσα του τους δύο σ' ένα νέον άνθρωπο, επιβάλλοντας ειρήνη, και για να συνδιαλλάξη και τους δύο σ' ένα σώμα με τον Θεό δια του Σταυρού, φονεύοντας την έχθρα που είναι σ' αυτόν (Εφ. 2, 14-16). Προς τους Κολοσσαείς δε γράφει, «ενώ ήσαστε νεκροί από τα παραπτώματα και την ακροβυστία της σάρκας σας εζωοποίησε μαζί του, χαρίζοντάς σας όλα τα παραπτώματα, εξαλείφοντας το χειρόγραφο που περιείχε τις εναντίον μας αποφάσεις, σηκώνοντάς το από τη μέση και καρφώνοντάς το στον Σταυρό· ξεγυμνώνοντας δε τις αρχές και τις εξουσίες, τις διεπόμπευσε δημοσία θριαμβεύοντάς τες επάνω στο Σταυρό» (Κολ. 2, 13).

Δεν θα τιμήσωμε λοιπόν εμείς και δεν θα χρησιμοποιήσουμε το θείο τούτο τρόπαιο της κοινής ελευθερίας του γένους, το οποίο και μόνο με τη θέα του τον μεν αρχέκακο όφι φυγαδεύει και διαπομπεύει και καταισχύνει, διακηρύσσοντας την ήττα και την συντριβή του, δοξάζει δε και μεγαλύνει τον Χριστό, επιδεικνύοντας στον κόσμο τη νίκη του; Και όμως, αν ο Σταυρός είναι παραβλεπτέος, διότι σ' αυτόν υπέμεινε τον θάνατο ο Χριστός, ούτε ο θάνατός του δεν πρέπει να είναι σεβαστός και σωτήριος· πώς λοιπόν κατά τον απόστολο εβαπτισθήκαμε στον θάνατό του (Ρωμ. 6, 3); Πώς δε θα συμμετάσχωμε και στην ανάστασί του, αν βέβαια εγίναμε σύμφυτοι με τον θάνατό του (Ρωμ. 6, 5); Βέβαια, αν κανείς προσκυνούσε σχήμα σταυρού που δεν έφερε επιγεγραμμένο το δεσποτικό όνομα, δικαίως θα κατηγορείτο ότι πράττει κάτι ανάρμοστο. Επειδή δε «στο όνομα του Ιησού Χριστού θα καμφθούν όλα τα γόνατα, των επουρανίων και επιγείων και καταχθονίων» (Ψαλμ. 131, 7), τούτο δε το προσκυνητό όνομα επιφέρει ο Σταυρός, πόσο παράφρον δεν θα ήταν να μη γονατίζωμε στον Σταυρό του Χριστού;

Αλλ' εμείς, κλίνοντας μαζί με τα γόνατα και τις καρδιές, εμπρός, ας προσκυνήσωμε μαζί με τον ψαλμωδό και προφήτη Δαβίδ (Ψαλμ. 131, 7) στον τόπο όπου εστάθηκαν τα πόδια του και όπου εξαπλώθηκαν τα χέρια που συνέχουν το σύμπαν και όπου ετεντώθηκε για μας το ζωαρχικό σώμα, και, προσκυνώντας και ασπαζόμενοι αυτόν με πίστι, ας παίρνωμε πλούσιον τον από εκεί αγιασμό και ας τον φυλάττωμε. Έτσι και κατά την υπερένδοξη μέλλουσα παρουσία του Κυρίου και Θεού και Σωτήρος μας Ιησού Χριστού, βλέποντάς τον να προηγήται λαμπρώς, θα αγαλλιάζωμε και θα χοροπηδούμε διαπαντός, διότι επετύχαμε την από τα δεξιά θέσι και την υπεσχημένη μακαρία φωνή και ευλογία, σε δόξα του σαρκικώς σταυρωθέντος για μας Υιού του Θεού.

Διότι σ' αυτόν πρέπει δοξολογία μαζί με τον άναρχο Πατέρα του και το πανάγιο και αγαθό και ζωοποιό Πνεύμα, τώρα και πάντοτε και στους αιώνες των αιώνων.

Γένοιτο.

(Πηγή: Γρηγορίου Παλαμά Έργα, ΕΠΕ, τόμος 9, Πατερικαί Εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς»)